

به نام خدا

آیین‌نامه چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز (مصوب تیرماه سال ۱۳۹۷)

مقدمه:

مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز در سال ۱۳۴۸ هجری خورشیدی به نام «مرکز انتشارات و چاپ دانشگاه جندی‌شاپور» تأسیس گردید و پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به نام «اداره انتشارات و چاپ دانشگاه» تغییر نام داد. اکنون با توجه به رشد و تحول فرهنگی و علمی و پیشرفت‌ها و تحولات گسترده جهانی در صنعت چاپ و نشر، همچنین با توجه به نیاز روزافزون جامعه، هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه‌ها «آیین‌نامه چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز» با اهداف، ارکان و مقررات زیر ابلاغ می‌گردد:

تعاریف

تعریف تصنیف:

تدوین مجموعه‌ای که حداقل ۲۰٪ آن را دیدگاه‌های جدید و نوآوری‌های علمی نویسنده یا نویسندگان تشکیل دهد و با تحلیل یا نقد دیدگاه‌های دیگران در یک مجموعه مشخص همراه باشد؛ اگرچه قبلاً آن‌ها را در مقاله‌های خود منتشر کرده باشد.

تعریف تألیف:

سامان‌دهی مجموعه‌ای از داده‌های علمی و نظریات پذیرفته‌شده، بر اساس تحلیل یا ترکیب مبتکرانه که معمولاً با نقد و نتیجه‌گیری همراه است.

ویژگی‌های مؤلف یا مؤلفان و مصنف:

الف) دارابودن حداقل ۵ سال سابقه تدریس در رشته تخصصی کتاب یا داشتن ۵ سال تجربه علمی و عملی مرتبط؛

ب) دارابودن حداقل ۵ مقاله معتبر (علمی - پژوهشی) در حوزه کتاب به‌عنوان نویسنده مسئول مقاله یا نفر اول مطابق آیین‌نامه ارتقا؛

ج) مرتبط بودن موضوع کتاب با رشته تخصصی.

تعریف تدوین:

گردآوری مطالب با داده‌های هدفمند و منسجم از منابع مختلف در یک مجموعه را شامل می‌شود.

ویژگی‌های تدوین‌کننده:

الف) دارابودن حداقل ۲ سال سابقه تدریس در رشته تخصصی کتاب یا داشتن ۲ سال تجربه علمی و عملی مرتبط؛

ب) مرتبط بودن موضوع کتاب با رشته تخصصی.

تعریف ترجمه:

ترجمه اثری است که در آن مترجم، مفهوم و محتوای کامل یک کتاب را از یک زبان به زبان دیگر برمی‌گرداند.

تبصره: در صورتی که کتاب شامل بخش‌های مختلف با موضوعات متفاوت باشد، بنا به تشخیص شورا یک یا چند بخش از کتاب می‌تواند به‌عنوان یک کتاب مجزا ترجمه گردد.

ویژگی‌های مترجم:

مرتبط‌بودن موضوع کتاب با رشته تخصصی مترجم، یا داشتن سابقه تدریس در موضوع کتاب.

ویژگی‌های کتاب مطلوب برای ترجمه:

الف) از انتشار آخرین چاپ کتاب بیش از ۵ سال نگذشته باشد؛
تبصره: ترجمه در زمینه علوم انسانی با موافقت کمیسیون تخصصی از مفاد این بند مستثنی می‌گردد.
ب) آخرین ویرایش کتاب باشد.

ماده ۱- اهداف

الف) کمک به گسترش فرهنگ متعالی ایران اسلامی؛
ب) گسترش مرزهای دانش؛
ج) سهولت دستیابی به آثار ارزنده علمی، فنی، ادبی، فرهنگی و هنری؛
د) تقویت بنیه علمی جامعه؛
ه) تشویق پژوهشگران، پدیدآوردگان و مترجمان دانشگاهی به نگارش و تدوین آثار ارزنده؛
و) تأمین منابع درسی دانشگاهی.

ماده ۲- ارکان

الف) معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه؛
ب) شورای انتشارات؛
ج) کمیسیون‌های تخصصی؛
د) اداره چاپ و انتشارات.

ماده ۳- شورای انتشارات

به منظور تعیین خط‌مشی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان در جهت تحقق اهداف انتشارات دانشگاه، شورای انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف) معاون پژوهش و فناوری دانشگاه (رئیس شورا)؛
ب) مدیر امور پژوهشی دانشگاه (دبیر شورا)؛
ج) رئیس کتابخانه مرکزی دانشگاه؛

د) دبیران کمیسیون‌های تخصصی؛

ه) اعضای منتخب دانشکده‌ها.

ماده ۴- وظایف و اختیارات شورا عبارتند از:

الف) تعیین خط‌مشی و سیاست‌گذاری انتشارات دانشگاه؛

ب) بررسی و تصویب مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط به نحوه رسیدگی به کتاب‌هایی که توسط انتشارات دانشگاه به چاپ خواهد رسید؛

ج) برنامه‌ریزی برای تألیف، ترجمه، تدوین، تصنیف و نشر کتاب‌های جدید؛

د) بررسی و ارزیابی کتاب‌های ارجاعی از سوی کمیته‌های تخصصی و هیئت ممیزه؛

ه) انتخاب ویراستاران علمی و ادبی برای کتاب‌های ارسال‌شده از سوی کمیسیون‌های تخصصی ذیل شورای انتشارات.

ماده ۵- کمیسیون‌های تخصصی شورای انتشارات:

به منظور بررسی آثار ارجاعی به دانشگاه و اتخاذ تصمیم جهت چاپ و نشر آن‌ها کمیسیون‌هایی به شرح زیر

تشکیل می‌شود:

الف) کمیسیون تخصصی علوم انسانی، اجتماعی و هنر: شامل دانشکده‌های الهیات و معارف اسلامی، ادبیات و علوم انسانی، تربیت بدنی و علوم ورزشی، اقتصاد و علوم اجتماعی، علوم تربیتی و روانشناسی، هنر شوشتر؛

ب) کمیسیون تخصصی علوم پایه، فنی و مهندسی: شامل دانشکده‌های علوم پایه، علوم ریاضی و کامپیوتر، مهندسی، علوم زمین؛

ج) کمیسیون تخصصی کشاورزی و دامپزشکی: شامل دانشکده‌های کشاورزی، دامپزشکی، مهندسی علوم آب.

تبصره ۱: تعداد اعضای هر یک از کمیسیون‌های تخصصی بین ۷ تا ۱۱ نفر تعیین می‌شود.

تبصره ۲: دبیران کمیسیون‌های تخصصی از بین اعضای هیئت علمی پیشنهادی دانشکده‌ها با حکم معاون پژوهش و فناوری دانشگاه برای مدت دو سال منصوب می‌شوند. اداره جلسه کمیسیون‌ها به عهده دبیر کمیسیون مربوطه خواهد بود.

۵-۱. فرایند و شرایط انتخاب اعضا

شرایط عضویت اعضای شورای انتشارات و کمیسیون‌های تخصصی عبارتند از:

الف) داشتن تألیفات و مقالات ارزنده چاپ شده. (حداقل ۱ کتاب انتشارات دانشگاهی و ۳ مقاله علمی - پژوهشی و دارای مرتبه علمی دانشیار)؛

ب) در موارد خاص با نظر معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه شرایط فوق قابل تعدیل می‌باشد.

ج) بر اساس نامه معاونت پژوهش و فناوری به رؤسای دانشکده‌ها سه تن از اعضای هیئت علمی با مرتبه حداقل دانشیاری از سوی دانشکده به معاونت پژوهش و فناوری معرفی می‌شود. از این سه نفر، یکی جهت عضویت

در شورای انتشارات و دو نفر جهت عضویت در کمیسیون تخصصی مربوطه با حکم معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه برای مدت ۲ سال منصوب می‌گردند.

تبصره ۳:

– کمیسیون تخصصی و شورا می‌تواند در صورت صلاحدید و تصویب اکثریت اعضا از نظر مشورتی شخصیت‌های علمی، فرهنگی، ادبی، فنی و هنری خارج از دانشگاه نیز به صورت حضوری یا غیرحضوری بهره‌مند شود.
– غیبت غیرموجه بیش از ۲ جلسه متناوب یا ۳ جلسه غیرمتناوب در یک سال برای هر یک از افراد مذکور به معنای استعفا تلقی می‌شود.

۵-۲. وظایف و اختیارات کمیسیون‌های تخصصی

الف) بررسی و ارزیابی اولیه جهت تشخیص اولویت چاپ اثر به نام دانشگاه شهید چمران اهواز، مطابق با آیین‌نامه و مقررات انتشارات دانشگاه؛

ب) موافقت اصولی با ترجمه کتاب‌های پیشنهادی؛

ج) تعیین داور برای بررسی و ارزیابی کتب پیشنهادی یا ویرایش جدید که از سوی گروه‌های آموزشی، دانشکده‌ها، مؤسسات و مراکز پژوهشی دانشگاه و یا اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور چاپ و نشر به انتشارات ارجاع می‌شوند؛

د) پیشنهاد ویراستار علمی و ادبی؛

ماده ۶- مراحل بررسی و تصویب آثار

اعضای هیئت علمی باید یک نسخه کامل و تایپ شده کتاب تألیفی را به همراه (کاربرگ پرشده الف) از طریق گروه آموزشی مربوطه و معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، جهت ارجاع به کمیسیون‌های مربوطه به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه ارسال نماید.

تبصره ۱: هم‌زمان با ارسال کتاب برای داوران، کاربرگ داوری کتب (تألیف) نیز ارسال و بر حسب امتیاز، نظر داوران و کمیسیون نوع اثر مشخص می‌شود. برای کسب امتیاز تألیفی حداقل امتیاز لازم ۲۱ است. هم‌چنین از هر کدام از ردیف‌های ۲ و ۶ (جدول کاربرگ داوری تألیف) کسب امتیاز ۴ ضروری می‌باشد. در صورت کسب امتیاز ۲۰-۱۰، اثر به صورت تدوین و گردآوری ارزیابی می‌شود، و در صورت کسب امتیاز کم‌تر از ۱۰، اثر غیر قابل قبول محسوب می‌گردد.

تبصره ۲: الف) تألیف، مواردی نظیر حل المسائل، زبان عمومی یا تخصصی، دست‌نامه و واژه‌نامه را شامل نمی‌شود.

ب) ضرورت نگارش کتاب و ویژگی‌های مؤلف توسط شورای گروه مشخص می‌شود.

تبصره ۳: در مورد کتب ترجمه‌ای جهت گرفتن موافقت اولیه، ارسال ۲۰ صفحه یا یک فصل از ترجمه کتاب به همراه اصل کتاب کفایت می‌کند. مدت زمان تعیین شده جهت ارائه ترجمه کامل کتاب یک‌سال پس از موافقت در کمیسیون تخصصی انتشارات دانشگاه است.

تبصره ۴: جهت تصویب نهایی کتب در شورای انتشارات دانشگاه، کتاب از سوی سه داور (عضو هیئت علمی با رشته مرتبط) معرفی شده از طرف کمیسیون تخصصی مربوطه بررسی می‌شود و پس از جمع‌بندی نظرات داوران و کمیسیون، جهت تصمیم‌گیری نهایی و انتخاب ویراستاران علمی و ادبی کتاب به شورای انتشارات دانشگاه ارسال می‌گردد.

تبصره ۵: در مواردی که نیاز به انتشار یک کتاب در موضوع خاص از سوی یکی از واحدها به تأیید ریاست یا یکی از معاونین دانشگاه برسد، لازم است درخواستی مکتوب با ذکر دلایل توجیه به همراه نام مترجم / مترجمان یا مؤلف / مؤلفان (دانشگاهی یا غیردانشگاهی) پیشنهادی به معاونت پژوهشی دانشگاه ارسال گردد. پس از تأیید شورای انتشارات دانشگاه، مجوز انجام کار از سوی معاونت پژوهشی دانشگاه صادر خواهد شد. لازم به ذکر است که در این گونه موارد حسب تشخیص کمیسیون تخصصی، اثر بدون انجام فرایند داوری به ویراستاری علمی و ادبی ارجاع داده خواهد شد.

ماده ۷- کلیه کتب و نشریات مصوب شورای انتشارات دانشگاه تحت عنوان و با شماره مسلسل «انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز» چاپ خواهند شد.

ماده ۸- مسئولیت مندرجات هر اثر از هر جهت به‌عهده صاحب اثر است.

ماده ۹- کتاب‌هایی که به نام دانشگاه چاپ شده و نشان (آرم) دانشگاه پشت جلد آن‌ها چاپ می‌شود، تمام مراحل داوری و ویراستاری علمی و ویراستاری ادبی آنها از سوی انتشارات دانشگاه صورت می‌گیرد. تبصره ۱: هزینه‌های داوری و ویراستاری از طرف دانشگاه پرداخت می‌شود.

تبصره ۲: دانشگاه ملزم به اخذ شناسه کتاب‌شناسی بوده و صاحب اثر نمی‌تواند نوع اثر را تغییر دهد.

تبصره ۳: دانشگاه همکاری و هماهنگی لازم با صاحب اثر و معرفی به چاپخانه معتمد و هم‌چنین نشر را به‌عمل می‌آورد.

تبصره ۴: کتبی که تأخیر در فرایند بررسی و چاپ آن‌ها ناشی از کوتاهی پدیدآورنده باشد، شورای انتشارات اختیار تصمیم‌گیری نهایی در خصوص ادامه و یا خارج کردن کتاب از فرایند بررسی چاپ را خواهد داشت.

ماده ۱۰: هزینه‌های چاپ و نشر کتاب‌ها با مجوز نشر از شورای انتشارات، با لحاظ کردن تبصره زیر به‌عهده دانشگاه است.

تبصره ۱: برای کتب جدید و به‌روز که نوآوری در آن از سوی شورای انتشارات و کمیسیون‌های سه‌گانه تأیید شده باشد، تعداد ۱۰۰ نسخه از کتاب با هزینه دانشگاه به‌چاپ می‌رسد. در صورت فروش ۱۰۰ نسخه تا حداکثر ۶ ماه پس از چاپ، دانشگاه اقدام به‌چاپ شمارگان بالا تا ۵۰۰ نسخه به‌عنوان چاپ اول می‌نماید.

ماده ۱۱: حق‌التألیف و یا حق‌الترجمه به صاحبان اثر از طرف دانشگاه با شرایط زیر پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱: در خصوص آثار پرفروش، حق‌الزحمه بر اساس درصدی از قیمت پشت جلد کتاب (چاپ اول: ۱۵٪، چاپ دوم: ۲۰٪ و چاپ سوم به بالا ۲۵٪) محاسبه و پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۲: کتاب‌های تحت عنوان حل‌المسائل، دستورالعمل کار آزمایشگاه، اطلاعات عمومی، واژه‌نامه، اطلس و ... مورد حمایت‌های دانشگاه (ماده ۱۰) قرار نمی‌گیرند و با پرداخت هزینه شخصی قابل چاپ هستند.

ماده ۱۳: شرایط چاپ و انتشار اثر:

تبصره ۱: صاحبان آثار با نشان دانشگاه می‌توانند جهت هزینه‌های تایپ و صفحه‌آرایی چاپ اول طبق موارد ذیل مبلغی از هزینه‌ها را از پژوهانه پرداخت نمایند.

الف) – صاحبان آثار با پژوهانه بالاتر از متوسط دانشگاه (رشته‌های نظری و تجربی) می‌توانند به ترتیب ۳۰٪ و ۲۵٪ از کل اعتبار ویژه پژوهشی خود را جهت چاپ و نشر کتب هزینه نمایند.

ب) صاحبان آثاری که پژوهانه آن‌ها کم‌تر از متوسط پژوهانه دانشگاه است، می‌توانند تا ۵۰٪ مبلغ اعتبار ویژه پژوهشی خود را جهت چاپ و نشر کتاب هزینه نمایند.

ج) موارد فوق نباید با آیین‌نامه اعتبار ویژه پژوهشی (گرنه) دانشگاه مغایرت داشته باشد. در این صورت، صاحبان آثار باید موافقت شورای پژوهشی دانشگاه را کسب نمایند.

تبصره ۲: در صورتی که کتاب مراحل داوری و ویراستاری را در دانشگاه طی نماید، صاحب اثر نمی‌تواند تقاضای حذف نام دانشگاه را از روی جلد داشته باشد.

ماده ۱۴: ارائه هم‌زمان بیش از ۲ اثر به عنوان تألیف امکان‌پذیر نیست. تصویب یک اثر در کمیسیون، مانع از پذیرش اثر بعدی پدیدآورنده نمی‌شود؛ اما ترجمه هم‌زمان چند اثر قابل قبول نبوده و ارائه درخواست ترجمه، برای یک کتاب منوط به تعیین تکلیف نهایی اثر ترجمه‌ای قبلی است.

تبصره ۱: هر عضو هیئت علمی در مجموع بیش از سه اثر در فرایند چاپ نمی‌تواند داشته باشد.

تبصره ۲: دانشجویان می‌توانند با همکاری اعضای هیئت علمی مطابق با قوانین انتشارات دانشگاه آثار خود را برای چاپ ارائه نمایند.

ماده ۱۵: این اساسنامه در ۱۵ ماده و ۲۰ تبصره پس از بحث و تبادل نظر در شورای انتشارات دانشگاه مورخه ۹۷/۱۰/۲۴ و موافقت آن، در سی و ششمین جلسه هیأت رئیسه دانشگاه شهید چمران اهواز در مورخه ۹۷/۱۲/۱۹ به تصویب رسید و از این تاریخ قابل اجرا است.